

IGAVIKUPÜHAPÄEV AD 2022

2Ts 1:3–10 (Tn 7:9–10.13–14; Mt 25:31–46)

3 Meil tuleb alati tänada Jumalat teie eest, vennad, nõnda nagu on kohus, kuna teie usk jõudsasti kasvab ja armastus, mis teil igapäeval on üksteise vastu, rohkeneb,

4 nii et ka meie ise kiitleme teist Jumala kogudustes, teie vastupidavusest ja ustavusest kõigis tagakiusamistes ja kitsikustes, mida te talute

5 Jumala õiglase kohtu märgiks selle kohta, et teid on arvatud Jumala riigi vääriliseks, mille pärast te ka kannatate.

6 See on tõepoolest Jumala poolt õiglane, et teie vaevajaile tasutakse viletsusega

7 ja teile, keda vaevatakse, antakse hingamist koos meiega, siis kui Issand Jeesus ilmub taevast oma väe inglitega

8 leegitsevas tules, karistades neid, kes ei tunne Jumalat ega ole kuulekad meie Issanda Jeesuse evangeeliumile.

9 Need saavad karistuseks igavese hukatuse eemal Issanda palgest ja Tema vägevuse kirkusest,

10 kui Ta tuleb, et tol päeval olla kirkastatud oma pühade hulgas ja imetletud kõigi usklite seas; sest teie juures on meie tunnistust peetud usutavaks.

Sissejuhatus

Tessaloonika oli Makedoonia pealinn, kus Paulusel õnnestus oma teisel misjonireisil (aasta 50 paiku) tuua pöördumisele mõned juudid ja rohkelt paganaid (Ap 17:1–4). Paulus jutlustas Tessaloonika sünagoogis kolmel järjestikusel hingamispäeval, seejärel pöördus enamus Tessaloonika juutidest paraku tema vastu, nii et apostel pidi koos oma kaaslastega Tessaloonikast lahkuma (Ap 17:5–9), suundudes Beroia kaudu Ateenasse (Ap 17:10–15).

Ateenas jõudsid Pauluseni teated Tessaloonika noori kristlasi tabanud tagakiusamisest ning ta saatis oma abilise Timoteose neid julgustama ja kinnitama (1Ts 3:1–5). Apostel ise siirdus peagi Korintosesse, kus ta pärast seda, kui Timoteos oli taas temaga liitunud ja talle Tessaloonikast sõnumeid toonud (1Ts 3:6jj), kirjutas esimese ja pärimuse järgi varsti ka teise¹ kirja tessalooniklastele. Esimene kiri tessalooniklastele on üldse varajasim [säilinud] Pauluse kiri (võib-olla ka varajasim kirjutis kogu Uues Testamendis).

Teises kirjas tessalooniklastele manitseb Paulus oma lugejaid kindlameelsusele nii usus Kristusesse kui vastu seismises eksiõpetajatele, kes hirmutasid kogudust Issanda päeva

---

¹ Alates 18. sajandist on mitmed uurijad 2. Tessaloonika kirja autorluse kahtluse alla seadnud. Kirja enda järgi on selle nagu ka esimese kirja läkitajaiks Paulus, Silvanus ja Timoteos (1Ts 1:1; 2Ts 1:1).

peatse tulemisega, või veelgi enam, nagu oleks see juba käes (2Ts 2:2). Pauluse sõnul tuleb Issanda kohtupäev kindlasti, ent mitte enne seda ette valmistavaid sündmusi, millest olulisimaks on üldine ärataganemine ja «seadusevastase» ehk «hukatuse poja» ilmumine, kes «paneab vastu ja tõstab enese üle kõige, mida nimetatakse jumalaks või jumalateenistuseks, nii et ta istub Jumala templisse, lastes end paista Jumalana» (2Ts 2:4).

Kristuse omad peavad pidama kinni sõna ja kirja kaudu õpetatud pärimustest (2Ts 2:15) ning jääma Jumala ja Kristuse armastusse. Paulus julgustab tessalooniklasi kinnitusega, et Jumal on ustav ja hoiab omasid kurja eest (2Ts 3:3), ning manitseb neid mitte tüdima head tehes, ühtlasi hoidudes moraalselt laostunud ja korratut elu elavatest inimestest (2Ts 3:6–15).

Jumal kingib omadele igavese rõõmu ja hingamise ning tasub kohtupäeval ülekohtustele nendesamade ahistustega, millega nad on Tema omasid ahistanud, «karistades neid, kes ei tunne Jumalat ega ole kuulekad meie Issanda Jeesuse Kristuse evangeeliumile» (2Ts 1:8), olles samal ajal «kirkastatud oma pühade hulgas ja imetletud kõigi usklike seas» (2Ts 1:10).

Keelelisi märkuseid

Meil tuleb alati tänada Jumalat – εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε – sõnasõnalt: «me võlgneme Jumalale alati tänu». Sõna εὐχαριστέω koosneb head tähistavast mäarsõnast εὖ ja verbist χαρίζομαι – «[kellelegi] head meelt valmistama», «heatahtlik olema», «armuline olema» – ning tähendab eeskätt «tänamata», «tänu toomata». Sõna ὀφείλω tähendab eeskätt «[kellelegi midagi] võlgnema», «võlgu olema», ka «[millekski] sunnitud olema», «[millekski] kohustatud olema».²

Nõnda nagu on kohus – καθὼς ἄξιόν ἐστιν – sõna ἄξιος tähendab «kaalukas», «väärtsuslik», «sobilik», «kohane», «ontlik», ülekantult ka «autoriteetne».³

Usk – ἡ πίστις – sõna πίστις – «usk», «usaldus», «veendumus», ka «usaldusväärsus» – tuleneb verbist πείθω – «veenma», «veenduma», «veendunud olema», «usaldama», «usalduma», «kuulda võtma», «uskuma».

Jõudsasti kasvab – ὑπεραυξάνει – sõna ὑπεραυξάνω koosneb eessõnast ὑπέρο – «üle», «üli» – ja verbist αὐξάνω – «kasvama», «rohkenema» – ning tähendab «ülevoolavalt kasvama», «lokkama».⁴

² 1968. aasta piiblitõlkes: «Me oleme alati kohustatud Jumalat tänamata»; 1989. aasta Uues Testamendis ebaõnnestunult: «Meil on tarvis alati tänada Jumalat».

³ 1968. aasta piiblitõlkes: «nõnda nagu on sünnis».

⁴ 1968. aasta piiblitõlkes: «vägevasti kasvab»; 1989. aasta Uues Testamendis: «lokkab üpris väga».

Armastus – ἡ ἀγάπη – ὄνα ἀγάπη – «armastus» – tuleneb verbist ἀγαπάω, mis tähendab «armastama», «[kellelegi] head soovima», ka «[kellegi järele] janunema/õhkama». ⁵

Rohkeneb – πλεονάζει – sõna πλεονάζω tähendab «ülikülluslikuks saama». ⁶

Kogudustes – ἐν ταῖς ἐκκλησίαις – sõna ἐκκλησία – «kogudus», «kirik» – koosneb seestülevast eessõnast ἐκ ja verbist καλέω – «kutsuma» – ning tähendab sõnasõnal «välja kutsutute kogu».

Vastupidavusest – ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς – sõna ὑπομονή tähendab «püsivus», «kindlameelsus», «vastupidavus». ⁷

Ustavusest – πίστεως – vt keelelist märkust sõna πίστις – «usk» – kohta. ⁸

Kõigis tagakiusamistes – ἐν πάσιν τοῖς διωγμοῖς – sõna διωγμός – «tagakiusamine» – tuleneb verbist διώκω – «taga ajama», «jälitama», «ahistama», «taga kiusama». ⁹

Kitsikustes – ταῖς θλίψεσιν – sõna θλίψις tähendab «ahistus», «katsumus», «surutis». ¹⁰

Talute – ἀνέχεσθε – sõna ἀνέχω tähendab «üleval hoidma», «toetama», «kandma», ülekantult ka «taluma», «ära kandma/kannatama». ¹¹

Õiglase – τῆς δικαίας – sõna δίκαιος tähendab «õige», «seadusekuulekas», «vooruslik», «kombekas».

Kohtu – κρίσεως – sõna κρίσις tähendab «eraldamine», «lahutamine», «lõhestamine», «läbikatsumine», «valikutegemine», «kohtumõistmine», «[hukkamõistev] kohtuotsus».

Märgiks – sõna ἔνδειγμα koosneb seesülevast eessõnast ἐν ja verbist δεικνύω – «näitama», «nähtavaks tegema», «selgeks tegema», ka «tunnistust andma», «tõestama» – ning tähistab kindlat tõendit, tõendusmaterjali, asitõendit, süütõendit. ¹²

⁵ Sarnase tähendusvarjundiga on heebrea אָהַב – «armastama», «[kellegi järele] õhkama».

⁶ 1968. aasta piiblitõlkes: «jõudsasti edeneb».

⁷ 1968. aasta piiblitõlkes: «kannatlikkusest».

⁸ 1968. aasta piiblitõlkes: «usust».

⁹ 1989. aasta Uues Testamendis: «kõigis jälitamistes».

¹⁰ 1968. aasta piiblitõlkes: «viletsusis»; 1989. aasta Uues Testamendis: «ahistamistes».

¹¹ 1968. aasta piiblitõlkes: «kannatate».

¹² 1938. aasta Suures Piiblis: «eeltähiseks»; 1968. aasta piiblitõlkes: «tõestuseks»; 1989. aasta Uues Testamendis ebaõnnestunud: «viiteks». Sarnast sõna ἔνδειξις kasutab Paulus nt Fl 1:28, kus selle tõlkevasteks on «tähis».

Teie vaevajaile tasutakse viletsusega – ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν – originaali sõnakasutuse paremaks edasiandmiseks võiks tõlkida: «teie ahistajaile tasutakse ahistusega».¹³ Sõna ἀνταποδίδωμι tähendab «tagasi andma», «tagasi maksuma», «hüvitama», negatiivses tähenduses «kätte maksuma».

Hingamist – ἄνεσιν – sõna ἄνεσις tähendab «kergendus», «leevendus».¹⁴

Issand – τοῦ κυρίου – sõna κύριος on Uues Testamendis enamasti Jumalale (ja Kristusele) reserveeritud tiitel, algses tähenduses «peremees», «omanik», «isand», «valitseja».

Jeesus – Ἰησοῦ – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יהושע ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Ilmub – ἐν τῇ ἀποκαλύψει – «ilmumises». Sõna ἀποκάλυψις – «ilmutus», «ilmumine», «avalikuks saamine» – tuleneb verbist sõna ἀποκαλύπτω – «ilmutama», «avaldama», «teatavaks tegema» –, mis sõnasõnalt tähendab (nagu ka ladina *revelo*) «katet eemaldama».

Väe – δυνάμειως – sõna δύναμις tähendab «vägi», «võim», «võime».

Inglitega – μετ' ἀγγέλων – sõna ἄγγελος tähendab «ingel», «sõnumiviija», «saadik».

Karistades – διδόντος ἐκδίκησιν – sõnasõnalt: «andes karistust».¹⁵

Neid, kes ei tunne – τοῖς μὴ εἰδόσιν – sõna εἶδω tähendab «nägema», «teadma», «tundma», «[kellegagi] arvestama», «[kedagi] tähele panema».

Ega ole kuulekad – τοῖς μὴ ὑπακούουσιν – sõna ὑπακούω tähendab «kuuletuma», «kuulda võtma», «kuulekas olema», «[ennast kellegi käsule/korraldusele] allutama».¹⁶

Evangeeliumile – τῷ εὐαγγελίῳ – sõna εὐαγγέλιον – «evangeelium», «hea sõnum», «rõõmusõnum» – tähistas algselt tasu hea sõnumi eest¹⁷, hiljem näiteks sõnumit sõjas saavutatud võidust.

¹³ 1938. aasta Suures Piiblis: «ahastust kätte maksta nendele, kes teid ahistavad»; 1968. aasta piiblitõlkes: «teie vaevajaile tasutaks vaevamisega»; 1989. aasta Uues Testamendis: «teie ahistajaile tasutakse ahistamisega».

¹⁴ 1989. aasta Uues Testamendis õnnestunult: «hõlpu».

¹⁵ 1968. aasta piiblitõlkes: «maksab kätte».

¹⁶ 1968. aasta piiblitõlkes: «ja kes ei alistu».

¹⁷ Või «tasu rõõmuka teate eest», nagu August Annisti «Odüsseia» tõlkes (14,152).

Need saavad karistuseks – οἴτινες δίκην τίσουσιν – sõnasõnalt võiks tõlkida ka: «need maksavad [kord] lõivu[ks]».18

Igavese – αἰώνιον – sõna αἰώνιος kasutatakse eeskätt ilma alguse ja lõputa olemise kohta, ent see võib tähistada ka ajastut kui teatud terviklikku (ja enamasti inimlikult haaramatut) ajavahemikku.19

Hukatuse – ὄλεθρον – sõna ὄλεθρος tähendab «häving», «hukatus».20

Eemal Issanda palgest – ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου – eessõna ἀπό võib tähistada nii lahutatust millestki/kellestki kui millestki/kellestki lähtumist. Seega võib tõlge «hukatuse eemal Issanda palgest» olla õige, ent samamoodi võib õige olla tõlge «hukatuse Issanda palgest».21

[Eemal] Tema vägevuse kirkusest – ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ – sõna ἰσχύς tähendab «vägi», «tugevus», «võime[kus]», «jõud». Sõna δόξα tuleneb verbist δοκέω – «arvama», «mõtleva», «[kellestki midagi] pidama» – ja tähendab «arvamus», «hinnang», tähistades sellest tulenevalt ka kellegi väärikust, auväarsust, hiilgust, sära, majesteetlikkust, aulisust.22

Imetletud – θαυμασθῆναι – sõna θαυμάζω tähendab «imestama», «imeks panema», ka «imetleva».23

Tunnistust – τὸ μαρτύριον – sõna μαρτύριον – «tunnistus» – tuleneb sõnast μάρτυς – «tunnistaja» –, millest on pärit ka sõna «märter».

On...peetud usutavaks – ἐπιστεύθη – «on usutud».24

18 1968. aasta piiblitõlkes: «kes saavad nuhtluseks».

19 Vrd «eoon» – geoloogilise ajaarvamise suurim ühik (arhaikum, proterosoikum, faneroosoikum).

20 1989. aasta Uues Testamendis: «hävingu».

21 Viimast tõlkevarianti pooldavad paljud idakirikuteoloogid, kelle tõlgenduse kohaselt ei ole ka hukatuses viibijad väljaspool Jumala ligiolu, vaid Jumala ligiolu, mis on neile, kes õndsaks saavad, õnnistuseks, mõjub neile nende endi kurjuse tõttu hukatusliku needusena. – 1739. aasta Piiblis: «ärra heidetud Issanda pallest»; 1968. aasta piiblitõlkes: «hülgamise Issanda palge eest».

22 1968. aasta piiblitõlkes: «Tema vägevuse auhiilgusest»; 1989. aasta Uues Testamendis: «Tema võimukuse kirkusest».

23 1968. aasta piiblitõlkes: «imestatav».

24 1968. aasta piiblitõlkes: «on usutud». Mõned kommentaatorid soovivad lugeda ἐπιστεύθη – «on usutud» – asemel ἐπιστώθη – «on kinnitatud».

Sisuline analüüs

Paulus (koos Silvanuse ja Timoteosega) alustab oma teist kirja tessalooniklastele nagu tal kombeks tänuga (ainsaks erandiks Pauluse kirjade hulgas on siin kiri galaatlastele). Apostli sõnul on tänu midagi, milleks ta on Jumala ees kohustatud, mida ta võlgneb Jumalale, ning ühtlasi midagi, mis on tema kohus, s.t igati kohane või sünnis, pidades silmas tessalooniklasi endid nende usus ja ustavuses, armastuses ja vastupidavuses. Nimetatud omadused on ühtlasi apostli tänu põhjuseks ja sisuks, kujutades endast samal ajal ka ainsaid tõelisi mõõdupuid koguduse vaimuliku tervise ja kasvamise hindamiseks. Sarnaselt tänab Paulus Jumalat ka veidi hiljem: «Meil tuleb aga alati tänada Jumalat teie eest, Issandale armsad vennad, et Jumal on teid valinud uudseviljana päästeks Vaimu pühitsuse läbi ja tõe usu varal.» (2Ts 2:13)

Varasemalt oli Paulus Tessaloonika kristlaste usu pärast veidi mures olnud ning seetõttu Timoteose neid kinnitama läkitanud: «[Me] läkitasime Timoteose, oma venna ja Jumala kaastöölise Kristuse evangeeliumi kuulutamises, kinnitama ja julgustama teid teie usus, et ükski ei lööks kõikuma nendes viletsustes.» (1Ts 3:2j), lisades, et õigupoolest tahaks ta seda ise teha: «Me anume ööd ja päevad üliväga, et saada näha teie palet ja parandada seda, mis on veel puudulik teie usus.» (1Ts 3:11) Timoteos naases Pauluse juurde heade sõnumitega tessalooniklaste usu, armastuse ja püsivuse kohta: «Aga kui nüüd Timoteos tuli teie juurest tagasi ning tõi meile häid sõnumeid teie usust ja armastusest..., siis saime julgustatud teie kaudu, vennad, kogu oma kitsikuses ja ahistuses teie usu läbi, sest nüüd me võime elada, kui teie püsite Issandas.» (1Ts 3:6–8)

Teises kirjas tessalooniklastele näitab Paulus ennast nende usus, armastuses, ustavuses ja püsivuses veendununa, andes ühtlasi nagu esimeseski kirjas mitmeid vihjeid Tessaloonika koguduse olukorra kohta, milles olid olulisel kohal tagakiusamised ja muud ahistused (vt 1Ts 1:6; 2:14; 3:3–5; 2Ts 1:4–7). Kannatustele lisandub eksiõpetuste oht, mida Paulus käsitleb põhjalikult teise Tessaloonika kirja teises peatükis.

Tessalooniklaste vastupidavus, püsivus ja ustavus tagakiusamistes on Paulusele lausa põhjuseks neist teistes kogudustes kiidelda (1Ts 1:4), seda aga mitte niivõrd nende endi hea nime pärast, kuivõrd selleks, et anda seeläbi tunnistust Jumala ustavusest ja abist. Nimelt on Paulus veendunud, et kannatused, ahistused ja tagakiusamine ning neis vastupidamine on selgeks ja kindlaks märgiks sellest, et Jumal on õiglane kohtumõistja ning on need, kes tõe ja evangeeliumi pärast kannatavad, oma kuningriigi vääriliseks arvanud ja teinud (2Ts 1:5).²⁵

Kristlased ei kannata mitte üksnes tagakiusajate kurjuse ja vaenu tõttu, vaid «Jumala riigi pärast», s.t Paulus näeb siin seda otseselt välja ütlemata kannatamist koos

---

²⁵ Paulus on siin täpselt vastupidisel seisukohal kui tänapäeva nn eduteoloogia, mille kohaselt kannatused on märgiks õige usu ja Jumala õnnistuse puudumisest.

Kristusega või osalemist Tema kannatustes. Nagu Kristuse kannatustel, nii on ka kristlaste kannatustel ohvri väärtus – selle ohvri väes transformeerub usklikele tehtud kuri usu, kannatlikkuse, headuse ja armastuse Jumalale meelepäraseks uudseviljaks ning Issanda Jeesuse nimi kirgastub Tema omades, nagu nemad ise kirgastuvad Temas (vrd 2Ts 1:11j; 2:13; 3:5).

Sarnaselt Rooma kirja alguses esitatud inimkonna olukorra süngevõitu kirjeldusele väljendab Paulus ka siin veendumust, et oma jumalatuse või jumalakartusega talletab inimene endale ise sellele vastava karistuse või tasu.²⁶ Tessalooniklaste ustavus ja vastupidavus on Pauluse jaoks kindlaks tõendiks sellest, et Jumal on nendega, toetab, aitab ja õnnistab neid ning kingib neile kord hingamise (2Tm 1:7). Sama kindlalt tõendab jumalatute ülekohus nende jumalakartmatust ning toob neile viimaks samasuguse ahistuse nagu see, millega nad on Jumala omasid ahistanud (2Tm 1:6).

Seda kõige ei tohi mõista parastamisena ega kättemaksuihalusena, kuna tegemist on eksklusiivselt Jumala kohtuga, mis saabub siis, kui «Issand Jeesus ilmub taevast oma väe ja inglitega leegitsevas tules» (2Ts 1:7j). Viimaste sõnade puhul on oluline tähele panna, et kuigi nad seisavad praeguse jaotuse järgi uue salmi alguses, kuuluvad nad sisuliselt tõenäoliselt eelneva salmi juurde, s.t tuleleegiga ei võrrelda mitte jumalakartmatute karistust²⁷, vaid Issanda ilmumist²⁸, sarnaselt sellele, kuidas ka Vanas Testamendis seostatakse Jumala ligiolu tihtipeale tulega, nt:

2Ms 19:18 «Ja kogu Siinai mägi suitses, kui Issand laskus sinna tule sees; selle suits tõusis üles nagu sulatusahju suits, ja kogu mägi vabises kõvasti.»

2Ms 24:17 «Ja Issanda auhiilguse ilmutus oli Iisraeli laste silmis otsekui hävitav tuli mäetipus.»

5Ms 4:11j «Ja te astusite ligi ning seisite mäe all, mägi aga põles tules taeva südameni, ümber tume pilv ja pimedus. Ja Issand rääkis teiega tule keskelt. Te kuulsite sõnade kõla, aga te ei näinud kuju, oli ainult hääl.»

Js 66:15 «Sest vaata, Issand tuleb tules ja Tema sõjavankrid on otsekui tuulekeeris, et kätte tasuda vihalõõsas ja sõitluse tuleleekidega.»

Jr 4:4 «Laske endid ümber lõigata Issandale ja kõrvaldage oma südamete eesnahad, Juuda mehed ja Jeruusalemma elanikud, et mu viha ei süttiks nagu tuli ega põleks teie tegude kurjuse pärast, ilma et keegi kustutaks.»

---

²⁶ «Sa talletad endale viha oma kanguse ja pöördumata südamega Jumala viha ja õiglase kohtumõistmise ilmumise päevaks, kes tasub igaühele tema tegude järgi: igavest elu küll neile, kes püsiva heategemise kaudu taotleavad kirkust ja au ja kadumatust, ent viha ja raevu neile, kes on isemeelsed ja tõele sõnakuulmatud, aga kuulekad ülekohtule. Ahistus ja kitsikus tuleb igale inimhingele, kes teeb kurja, juudile esmalt ja siis kreeklasele, aga kirkus, au ja rahu igaühele, kes teeb head, juudile esmalt ja siis kreeklasele. Sest Jumala juures pole erapoolikust.» (Rm 2:5–11)

²⁷ 1739. aasta Piibel lähtub küll nimelt sellest tõlgendusest: «Ja tulle-legega maksab nende kätte».

²⁸ Ilmutusraamatu järgi on Issanda «silmad nagu tuleleek» (Ilm 1:14).

Hs 1:4 «Ja ma vaatasin, ja ennäe, põhja poolt tuli marutuul suure pilve ja lõõmava tulega. Ja pilve ümber oli kuma, ja keskelt, tule keskelt, paistis otsekui hiilgav metall.»

Hs 8:2 «Ja ma vaatasin, ja ennäe, see oli mingi tule sarnane ilmutis: allpool sellest, mis paistis olevat ta niuded, oli tuli, ja ta niudeist ülalpool paistis nagu sära, otsekui mingi metalli hiilgus.»

Karistus, mis Issanda ilmumisel jumalakartmatuid tabab, on kahtlemata reaalne, kusjuures Paulus rõhutab, et see on ka igavene, s.t karistatavate osaks ei ole mitte olematus, vaid lõputu lahusolek «Issanda palgest ja Tema vägevuse kirkusest» (1Ts 1:9).

Viimast võib tõlgendada kahel erineval viisil (vt vastavat keelelist märkust): kas tõepoolest n-ö ruumilise või füüsilise lahutatusest Jumalast (niivõrd, kuivõrd sellest kõikjaloleva Jumala puhul üldse rääkida saab) või sellest ehk veelgi valusamast seemisest lahutatusest, mille puhul see, mis on igaveseks kaotatud, on alatiseks end hukatusse saatnute silme ees, ent nende käeulatusest väljas.²⁹ Teisena nimetatud variandi puhul olekski see Jumala enda ligiolu³⁰, viimselt Tema armastus, mille leek on ühtedele õnnistuseks, teistele aga needuseks, sõltuvalt sellest, kas keegi on siin elus valinud hea või kurja, õiguse või ülekohtu, armastuse või viha.³¹

Issanda ilmumisel ei saa avalikuks mitte ainult Tema ligiolu ja kohus, vaid ka Tema tõeline olemus, s.t Tema kirkus ja vägi (2Ts 1:9). Taas nagu Vanas Testamendis, on see ühtedele rõõmuks ja õnnistuseks, teistele aga hirmuks ja needuseks.³² Paulus paneb pearõhu siiski esimestele, julgustades oma lugejaid pildiga sellest, kuidas Issand tuleb, et «tol päeval olla kirkastatud oma pühade hulgas (sõnasõnalt: «pühade sees» – ἐν τοῖς ἁγίοις) ja imetletud kõigi usklike seas (taas sõnasõnalt: «kõigi usklike sees» – ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν)» (2Ts 1:10).

---

²⁹ Sarnaselt nimetule rikkale mehele Jeesuse tähendamissõnas: «Ja põrgus piineldes tõstis ta oma silmad üles ja nägi Aabrahami kaugelt ja Laatsarust tema süles. Ja ta hüüdis: «Isa Aabraham, halasta minu peale ja saada Laatsarus, et ta kastaks oma sõrmeotsa vette ja jahutaks mu keelt, sest ma tunnen suurt valu selles leegis!» Aga Aabraham ütles: «Laps, tuleta meelde, et sa oled oma hea põlve elus kätte saanud, ja nõndasamuti Laatsarus halva. Nüüd lohutatakse teda siin, sina aga tunned valu. Ja pealegi on meie ja teie vahele seatud suur kuristik, et need, kes tahavad siit teie juurde minna, ei saa, ega tulda ka sealt meie juurde.» (Lk 16:23–26)

³⁰ «Sest meie Jumal on neelav tuli!» (Hb 12:29)

³¹ Taoline käsitus on heaks vastuseks kõigile neile, kes küsivad etteheitvalt, «kuidas armastuse Jumal võib kedagi põrgusse saata». Vrd ka Ps 68:2–4: «Jumal tõuseb! Ta vaenlased hajuvad ja Ta vihkajad põgenevad Tema palge eest (Septuagintas: ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ). Nagu suits haihtub, nõnda Sa nad hajutad; nagu vaha tule paistel sulab, nõnda hukuvad õelad Jumala palge ees (Septuagintas: ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ). Kuid õiged rõõmutsevad ja hõiskavad Jumala palge ees ning ilutsevad rõõmu pärast.»

³² Vrd nt Js 2:5: «Jaakobi sugu, tulge, käigem Issanda valguses!» ja Js 2:10: «Poe kalju sisse ja peida ennast põrmu Issanda kartuse pärast ja Tema kõrge aupaistuse eest!»

Iseäranis sõnasõnalise tõlke puhul on võimalik Pauluse mõtet mõista mitte ainult nii, et pühad ja usklikud austavad (või «kirkastavad») ja imetlevad Issandat Tema tulemisel, vaid et Ta tõepoolest saab kirkastatud, saab imelisel viisil nähtavaks, kogetavaks ja äratuntavaks *nende sees*. Taolist tõlgendust kinnitab see, kuidas Paulus jätkab: «Sellepärast me palvetamegi alati teie eest, et meie Jumal teeks teid oma kutsumise vääriliseks ja et Ta oma väes teeks täielikuks kogu teie headuse meelepärasuse ja usu teo, et meie Issanda Jeesuse nimi kirkastuks teis ja teie Temas, meie Jumala ja Issanda Jeesuse Kristuse armu mööda.» (2Ts 1:11)³³

Need apostli sõnad ei kõnele mitte ainult kristlaste tulevikulootusest, vaid näitavad, milline on nende kutsumus ja missioon Jumala pühadena: erinevalt jumalakartmatutest tõepoolest tunda Jumalat tõeliselt ning olla usus kuulekad Issanda Jeesuse evangeeliumile (vrd 2Ts 1:8), uskudes ja kinnitades apostlite tunnistust Kristusest, pidades kinni pühast pärimusest ning sellest ka ise ustavalt tunnistust andes. Kuni sõna otseses mõttes martüüriumini välja.

Jutluseks

EELK Kirikukäsiraamatu järgi on Igavikupühapäeva ehk Kuningas Kristuse püha teemaks «Kristus – taeva ja maa Issand». Jumalateenistuste käsiraamat toob kesksena esile viimse kohtu, milles teostub lõplikult Jumala õiglus.

Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi on Igavikupühapäeva Evangeeliumiks (Mt 25:31–46) kõigil lugemisaastatel Jeesuse tähendamissõna suurest kohtupäevast. Esimese lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Tn 7:9–10.13–14) on prohvet Taanieli nägemus Inimese Pojast, kellele antakse aegade lõpul igavene valitsus ning kelle kuningriik ei hukku.

Niisiis on Igavikupühapäeva peateemaks Kristuse taastulek, viimne kohus ja Jumala igavene kuningriik, mille vääriliseks arvatakse need, kes usuvad Jeesusesse, on Talle ja Tema evangeeliumile kuulekad ning elavad Tema armastuses.

Esimese lugemisaasta Epistli üle jutlustades ongi paslik keskenduda Issanda tulemisele ning sellele, et Tema ilmumine kinnitab lõplikult, millise valiku inimesed on teinud siin elus. Issanda tuleleegina särav pale ja Tema kirkuse vägi toovad igavese rõõmu ja hingamise neile, kes Temase usuvad ja Teda armastavad, ent saavad igaveseks hukatuseks neile, kes ei taha Teda tunda ega tunnustada ning kes ei ole kuulekad Tema armusõnumile. Jumal tahab, et kõik saaksid õndsaks, ja aitab inimestel teha õiget valikut, kasvatades nende usku ja rohkendades armastust, ent valiku peavad inimesed tegema ise.

---

³³ Vrd ka 2Kr 3.18: «Aga meid kõiki, kes me katmata palgega vaatleme Issanda kirkust peegeldumas, muudetakse samasuguseks kujuks kirkusest kirkusesse.»

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Jumal tahab, et kõik inimesed õndsaks saaksid. Selleks laseb Ta kuulutada evangeeliumi ning kasvatab ja rohkendab oma rahva usku ja armastust. Nagu Paulus tänab Tessaloonika kristlastele mõeldes Jumalat Tema armu eest, nii on Jumala rahva usk ja armastus tänapäevalgi põhjuseks Jumalat tänada, ning samal ajal ka peamiseks mõõdupuuks koguduse ja iga üksiku kristlase vaimuliku olukorra, kasvamise ja usulise tervise hindamisel. Kõige paremini saab kõik selgeks katsumustes, olgu nendeks tagakiusamised või muud kannatused: nendes pannakse kristlaste usk, ustavus ja vastupidavus proovile. Ent mitte üksnes seda, vaid Jumal kasutab taolisi olukordi ka selleks, et kristlaste usku tugevdada ja vääristada, seega on eriti usulised tagakiusamised apostel Pauluse sõnul kindlaks märgiks sellest, et Jumal on nendega, keda Tema nime pärast taga kiusatakse.
2. Samasugune tõdemus kehtib ka vastupidiselt: need, kes kristlasi nende usu pärast taga kiusavad, kes ei taha tunda Jumalat, kuulda ega tunnista tõe ega kuuletuda Issanda Jeesuse evangeeliumile, annavad omaenda elu ja käitumisega tunnistust sellest, et nad on Jumalast taganenud ning seetõttu ennast Temast, Tema armust ja Ta õnnistusest lahutanud. See on lõiv, millega nad ennast õigupoolest ise karistavad: nii, nagu nad on tahtnud elada ilma Jumalata, Temast lahus, siin ja praegu, nii saavad nad karistuseks igavese hukatuse «eemal Issanda palgest ja Tema vägevuse kirkusest». Kas see tähendab eeskätt füüsilist lahutatust Jumalast või pigem sellest veelgi valusamat seesmist lahutatust, mille teeb eriti väljakannatamatuks tõsiasi, et see, millest – või õigemini: kellest – nad on end ise igaveseks ilma jätnud, on alati nende silme ees, aga neile kättesaamatu, seda me praegu veel päriselt ei tea, ent kui aeg kätte jõuab, siis saab see kõigile ilmsiks ning kas igavene õnnistus või igavene hukatus realselt ja äravahetamatult tuntavaks.
3. Ustavatele, neile, kes usuvad Jeesusesse ning kuuletuvad Tema evangeeliumile, töötab Jumal hingamist ja rõõmu. Nad saavad näha Issanda kirkust ja imetleda Tema väge, kusjuures nii üks kui teine saavad nähtavaks ja kogetavaks ka neis endis – Jumala ja meie Issanda Jeesuse Kristuse armu mööda, nagu apostel Paulus rõhutab. See on Jumala armu kingitus, see ei ole meie teene – aga ühtlasi on see ka meie valiku küsimus siin ja praegu: kas otsustame elada jumalakartmatuses ja koguni Kristuse omasid taga kiusates – siis saame igavikus sellesama ahistuse osaliseks, millega oleme teisi ahistanud, ning jääme Jumalast jäädavalt lahutatuks – või usus ja armastuses, s.t Issandat palgest palgesse nähes ja alatiseks Tema juurde jäädes. Jumal ootab, et otsustaksime teise variandi kasuks.